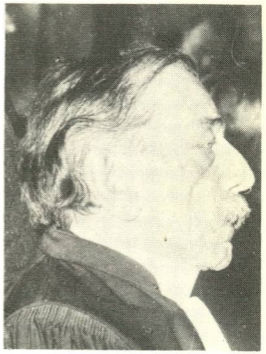


DESTREE, Jules, advocaat, letterkundige, socia-
listisch politicus (Marcinelle 21 augustus 1863 -
Brussel 3 januari 1936).

Promoveerde in 1883 aan de Université Libre te Brussel in de rechten en vestigde zich als advocaat te Charleroi. In 1912 werd hij benoemd tot professor aan het Institut des Hautes Etudes. Van 1894 tot aan zijn dood was hij volksvertegenwoordiger voor het arrondissement Charleroi. In 1919 werd hij minister voor kunsten en wetenschappen (tot '21).



Zoals meer vrijzinnige intellectuelen van zijn generatie begon Destrée zijn politieke loopbaan bij de liberalen, met wie hij, ook na zijn overgang tot het socialisme, contacten bleef behouden. Destrée was één van de eerste wallinganten en was als zodanig gekant tegen de zich ontplooiende Vlaamse Beweging: in 1911 bijvoorbeeld sprak hij zich uit tegen de vernederlandsing van de Gentse universiteit. In 1912 was hij oprichter en secretaris-generaal (tot 1919) van de Assemblée Wallonne. Hij was de auteur van de befaamde Lettre au Roi (1912), die tot stand kwam onmiddellijk na en onder de indruk van de verkiezingen, die dank zij de steun van de Vlaamse arrondissementen een succes waren voor de katholieke meerderheid, en die de discussie over de bestuurlijke scheiding op gang bracht (zie Federalisme en Waalse Beweging). Tijdens de Eerste Wereldoorlog woonde Destrée in het buitenland, voerde propaganda voor deelnemen van Italië aan de oorlog aan de zijde van Frankrijk en Engeland, werd een verwoed Belgisch patriot en zelfs verdediger van annexionistische standpunten. Om die redenen was hij betrouwbaar genoeg om buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te worden bij de Russische regering in 1917. Na de oorlog verzette hij zich, zoals de meeste Walen, tegen amnestie voor de activisten. Als minister van kunsten en wetenschappen voerde hij een vrij dynamisch onderwijsbeleid (o.a. oprichting van het Fonds der Meestbegaafden; wet op de openbare bibliotheken); hij trof eveneens maatregelen die een gedeeltelijke vernederlandsing van het middelbaar onderwijs beoogden. Daarnaast bleef hij nochtans gekant tegen de vernederlandsing van de Gentse rijksuniversiteit (hij bestreed het desbetreffende wetsvoorstel-Van Cauwelaert). In 1921 stemde hij ook tegen het – nochtans reeds in de Senaat ontakelde – ontwerp tot vernederlandsing van de bestuursinstanties in Vlaanderen.

De ondertekening van het Compromis des Belges betekende een radicale ommekeer in zijn denken over de Vlaams-Waalse verhoudingen: nl. de erkenning van de taalhomogeniteit in Vlaanderen en Wallonië, het opgeven van de Franstalige hegemonie in Vlaanderen. Toen de regering in december 1930 wetsontwerpen indiende over het taalgebruik bij het lager en middelbaar onderwijs, waarin de mogelijkheid voorzien werd schoolafdelingen op te richten die een andere voertaal zouden hebben dan de gebruikelijke gebiedstaal (het standpunt van de liberale partij, verdedigster van de Franstalige minderheden in Vlaanderen), schreef Destrée in Le Soir van 30 augustus 1931 een waarschuwend artikel, erop wijzend dat deze

ontwerpen de mogelijkheid inhielden van vorming van Vlaamse eilandjes in Wallonië (waar toen een aanzienlijke Vlaamse immigratie was). Het wallingantisme van Destrée was aldus in 20 jaar omgebogen van anti-Vlaams tot streven naar behoud van het Waalse volkskarakter, en erkenning van de Vlaamse rechten.

WERKEN: *Lettre au Roi sur la séparation de la Wallonie et de la Flandre*, in *La Revue de Belgique* (1912, p. 735-758); - *Wallonie* (1914); - *Wallons et Flamands. La querelle linguistique en Belgique* (1923); - *La Belgique stabilisée. Deux points de vue sur la question des langues. Le point de vue wallon*, in *La Revue des Vivants* (1928, p. 368-380).

LITERATUUR: M. Biermé, *Jules Destrée* (1929); - E. Vandenberghe, *J. Destrée, l'avocat, le politique, l'artiste* (1933); - R. Dupierreux, *J. Destrée, 21 août 1863 - 2 janvier 1936* (1952, tweede uitgave); - P.J. Schaeffer, *Jules Destrée. Essai biographique* (1962); - P. van Molle, *Het Belgisch Parlement. Le Parlement belge 1894-1969* (1969).

MIEKE CLAEYS-VAN HAEGENDOREN